

Pandemie

Was de journalistiek tijdens corona te veel op de hand van de overheid, vragen publiek én media zich af

Persconferentie over coronamaatregelen door premier Rutte en minister De Jonge. Beeld Arie Kievit

Bijna een jaar na de laatste harde lockdown kijken steeds meer media terug op hun coronaverslaggeving. Want was die wel kritisch genoeg?

Robin Goudsmit 27 november 2022, 15:51

Het lijkt bijna onvoorstelbaar dat het leven in Nederland goeddeels op slot ging. Maar nauwelijks een jaar geleden sloten winkels, theaters en sportscholen voorlopig voor het laatst hun deuren. Tijd dus voor reflectie op de coronacrisis, en hoe Nederland ermee omging.

Zaterdag gingen NRC-hoofdredacteur René Moerland en NOS Nieuws-evenknie Giselle van Cann in gesprek over hun coronaverslaggeving in het Amsterdamse debatcentrum De Balie. Het gesprek vond plaats in samenwerking met De Vierde Golf, een organisatie van mensen die kritisch zijn op het Nederlandse coronabeleid. De organisatie wil graag “de dialoog gaande houden.

Die is verstomd tijdens corona.”

Moerland en Van Cann vragen zich af of de media wel voldoende vragen hebben gesteld over de weg die het kabinet uit de coronacrisis uitstippelde. Hadden kranten wel zicht op de sociale gevolgen van de lockdowns, bijvoorbeeld. En hebben media de geluiden tegen de vaccinatiecampagnes serieus genoeg genomen?

Meer media reflecteerden

De Volkskrant legde in 2020 verantwoording af in een interview met hoofdredacteur Pieter Klok. En afgelopen oktober deelde Nu.nl-hoofdredacteur Gert-Jaap Hoekman de uitkomsten van een onderzoek dat hij had laten instellen naar de coronaverslaggeving van zijn nieuwswebsite. Hoekman spaarde in zijn conclusies zijn eigen medium niet: Nu.nl had vooral gefunctioneerd als ‘doorgeefluik’ van het kabinet, OMT en RIVM. “We moeten simpelweg kritischer zijn richting de overheid.”

Ook de redactie van *Trouw* debatteerde eind 2021 over de eigen coronaverslaggeving. Daarbij concludeerden redacteuren dat het tijdens corona meer dan ooit belangrijk was geworden om transparant te zijn over hoe ze hun werk doen.

“De pandemie heeft ons als medium meer dan ooit geleerd dat verantwoording van onze werkwijze van belang is voor het wekken en het behoud van vertrouwen”, aldus adjunct-hoofdredacteur Wendelmoet Boersema. Toen er door sommigen openlijk getwijfeld werd aan de wetenschap, had de krant de taak om uit te leggen dat de redactie de integriteit van wetenschappers in principe niet in twijfel trok. Die houding kon volgens *Trouw* prima samengaan met het kritisch ondervragen van experts.

Crisisstand

Toen de allereerste Nederlandse coronapatiënt zich eind februari 2020 aandiende, was er nog nog weinig bekend over de gedragingen van het virus. “De informatiehonger van de lezers was enorm”, concludeerde *Volkskrant*-hoofdredacteur Pieter Klok over die periode. Hij vond dat enige terughoudendheid gepast was. “We moeten niet gelijk proberen de grootste vragen te beantwoorden. Wat is dit virus precies, hoe groot zal de uitwerking zijn op onze samenleving – niet doen. Het is beter om eerst heel praktisch te kijken: wat gebeurt er, waar is nu actie nodig?”

Kranten, nieuwssites en actualiteitenprogramma’s buitelden ondertussen wel over elkaar heen om het publiek zo goed mogelijk te informeren. Maar zorgde de crisisstand op redacties ervoor dat nuance of kritiek op de overheid het onderspit dolf? Van Cann vond zaterdag dat de NOS achteraf erg gefocust was op het beleid om vooral de ziekenhuizen en de ic’s te ontzien. “Zeker in het begin hebben we door een rietje naar de ziekenhuizen en de zorg gekeken”, zei Van Cann daarover in *De Balie*.

Een enkele keer ging de NOS onwillekeurig te ver, vertelde ze. Tijdens een persconferentie later in de pandemie richtte toenmalig minister van volksgezondheid Hugo de Jonge zich lange tijd rechtstreeks tot ongevaccineerden. “Toen heeft de NOS duidelijk gemaakt dat als dit nog een keer zou gebeuren, we de persconferenties niet meer zouden uitzenden.”

Van Cann hekelde ook het gebrek aan transparantie van de overheid. Zo moest *Nieuwsuur* naar de rechter stappen om ervoor te zorgen dat het ministerie van volksgezondheid Wob-verzoeken in behandeling ging nemen.

Te weinig verschillende stemmen

Een andere veel gehoorde klacht is ook het gebrek aan verschillende stemmen in het debat over de bestrijding van het virus. Dat concludeerde ook oud-Trouw-hoofdredacteur Frits van Exter, die het onderzoek bij Nu.nl leidde. De redactie van Nu.nl had desinformatie over corona goed vermeden, maar had meer aandacht mogen geven aan andere meningen. “Naarmate het langer duurt is een grotere variatie in onderwerpen en invalshoeken en ruimte voor kritische tegengeluiden voorstelbaar. Dat gebeurt met mate.”

Media hebben een belangrijke rol in het legitimeren van kritische stemmen, klonk het zaterdag in De Balie. “Wie je laat zien in het journaal wordt als redelijk gezien, wie je niet laat zien is automatisch onredelijk”, stelde iemand uit het publiek. Veel aanwezigen stoorden zich aan het inmiddels gevestigde stereotype van de ‘wappie’. Daarmee zetten de media volgens hen tegenstanders van het coronabeleid weg als mensen die complottheorieën geloofden en waar niet mee te praten viel.

Volgens René Moerland kan een krant wel degelijk alle geluiden laten horen in verschillende journalistieke genres. “In verslaggeving telt alles, ook alle sentimenten. Die kun je allemaal laten zien in een reportage. In een interview of weergave van een debat is dat anders. Dan moet je goede pluriformiteit hebben, en alle standpunten kritisch bevragen.”

“We schrijven geen onjuistheden op als iemands mening, dan proberen we de context erbij te geven, waar het vandaan komt”, zegt Wendelmoet Boersema van Trouw.

Het duiden van verzet tegen maatregelen was belangrijk voor de krant, stelt ze. “Daarbij ligt onze focus eerder op ‘gewone’ burgers dan op de bekende leiders van kritische organisaties. Een voorbeeld: wij stelden niet Willem Engel tegenover Jaap van Dissel, wel [een moeder en dochter die respectievelijk tegen en voor vaccinatie waren.](#)”

Zaterdagavond wilden de deelnemers aan het debat in De Balie vooral een ‘open’ gesprek. Alhoewel er tijdens de avond door

sommige aanwezigen luid en afkeurend werd gemompeld, leek het er toch op dat de meesten de avond geslaagd vonden. De twee hoofdredacteuren kregen in ieder geval een luid en hartelijk applaus.

Lees ook:

Zitten we in een desinformatiepandemie?

Na twee jaar pandemie lijkt corona voorlopig over z'n piek heen. Maar nepnieuws en complottheorieën blijven onverminderd rondgaan, met de oorlog als nieuw thema. [Het lijkt erop dat we met desinformatie moeten leren leven.](#)

Haagse verslaggever Ron Fresen: 'Misschien wordt Rutte weer wat scherper als hij mijn boek leest'

Verheug je je op een rustige zaterdag, treedt Mona Keijzer af. Als politiek duider van het Journaal sta je altijd aan. Maar Ron Fresen houdt ermee op. Hij kampt met ongeneeslijke kanker. [Over zijn ervaringen in Den Haag schreef hij een boek.](#)

binnenland

Net binnen

[MEER >](#)

Liveblog [Oorlog in Oekraïne](#)

Poetin en Scholz bellen elkaar over Oekraïne

Liveblog [WK voetbal](#)

Van Gaal maakt zich zorgen om verkouden spelers bij Oranje

[Oekraïne](#)

Oekraïense ambassade in Nederland ontvangt 'bloederig pakket' met dierenogen

[Trouw-onderzoek](#)

Welke keuzes maakt u rond het levenseinde? Trouw hoort graag uw mening

[Klimaatactie](#)

Extinction Rebellion bezet hoofdkantoor Rabobank

Reportage [Nijmegen](#)

Boeren en burgers hopen elkaar **aan tafel** beter te leren kennen

Reportage [Vervoersarmoede](#)

Stad aan 't Haringvliet **vreest isolement**: de bus komt niet meer

Best gelezen

[MEER >](#)

1 **Afzien van een heupoperatie, ook al volgt de dood dan snel**

2 **Milieu Centraal: thuisbatterij voor zonnestroom geen...**

Reportage [Vuurwe](#)

Vanuit Duit bunkers ko illegaal vuu Nederland l

[MEER BINNENLAND](#) ▾

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Over ons
Contact met Trouw
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Cookiebeleid
Privacy-instellingen
Auteursrecht
Colofon

Service

Klantenservice
Mijn account
Vakantieservice
Adverteren
Losse verkoop

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven
Digitale krant
Webwinkel
RSS-feeds
Facebook
Twitter
Android apps
iOS apps

Navigeer

Columnisten
Recensies
Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

© 2022 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden